

Nytt år, nya mål:

SÅ TYCKER SVENSK ENERGI

El är och upplevs vara en förutsättning för att klara klimatet och det hållbara samhället. Så lyder Svensk Energis vision. För Svensk Energi och dess medlemsföretag handlar det om att tillgodose människors behov av energi med minimal miljöpåverkan, till rimligt pris och med säker leverans.

Elhandel – utveckla marknaden

Vi ska värna om en sund konkurrens på den nordiska elmarknaden, som ska utvecklas till en framtida gemensam EU-marknad – med lika villkor och regler för alla länder.

Konkret betyder det ökat samarbete med övriga nordiska länder. Handeln med utsläppsrätter inom EU måste få tydligare och mer neutrala regler mellan olika verksamheter.

S k flaskhalsar i elöverföringen med våra grannländer måste byggas bort. Byggs samtidigt fler kraftverk stärks den nordiska kraftbalansen och elpriserna stabiliseras.

Svenska Kraftnäts nyligen tagna beslut att bygga ut SydVästlänken till Norge välkomnas av Svensk Energi. Den är viktig i utvecklingen av den nordiska elmarknaden.

Elanvändning – enklare för kunden

Elbranschen måste bli mer tydlig och lättillgänglig för kunden. Fakturorna ska bli enklare. Det ska vara enkelt att kontakta och tala med elföretagen, samt att byta elhandelsföretag och flytta. Branschen driver här sin kundoffensiv som ska vara klar till 1 juli år 2009. Då ska alla kunder också ha fått sina elmätare utbytt för månadsvis avläsning, ett arbete som pågår.

Energieffektiviseringen ska fokusera på att optimera de totala resurserna, till nytta för kunden. Energiförbrukningen för en byggnad ska alltid ses över innan valet av åtgärd och energiform görs. Ny elteknik kan dramatiskt förbättra effektiviteten bl a i industriprocesser och inom transportsektorn – inte minst spårbunden trafik och utvecklingen av elfordon.

Elnät – höjd leveranssäkerhet/bättre reglering

Höjd leveranssäkerhet – ”nollvision” för elavbrott är branschens ledstjärna här. Elnätsföretagens arbete med vädersäkring av oisolerade elledningar pågår för fullt. T o m år 2006 var hälften av alla ledningar åtgärdade.

Framtidens reglering av elnätverksamheten måste ändras till en modell där elnätsföretagens intäkter

från kunderna bestäms på förhand för tre till fem år. Då ges elnätsföretagen chansen att investera rätt i näten.

De som använder elnäten ska betala sina kostnader, kunder ska inte kollektivt behöva ta på sig extra kostnader. En samsyn ska också nå vad gäller storleken på anslutningskostnader till nätet.

Styrmedel – inga produktionsskatter

Fiskala skatter, som finansierar samhällskostnader, ska betalas av elkonsumenterna. Samma regler ska gälla inom hela EU. Sverige har skatter och styrmedel på elproduktion som saknas i konkurrentländerna. De måste bort för att ge svensk kraftindustri likvärdiga villkor. Det gäller extra skatt på vattenkraft som utgår från taxeringsvärdet, och vår unika skatt på kärnkraften som grundas på reaktorernas termiska effekt.

Elproduktion – satsa klimatneutralt

En större förståelse krävs för att klimatneutral el – från energikällor som inte släpper ut växthusgaser – kan bidra i klimatfrågan och öka konkurrensen på elmarknaden. Svensk export av klimatneutral el ökar EU:s chanser att nå utsläppsmålen.

Åtgärder för att öka andelen klimatneutral el i elsystemet är viktiga, som utveckling av det europeiska systemet för handel med utsläppsrätter och vårt svenska system med elcertifikat. Dessutom att stötta ny svensk och nordisk elproduktion.

En snabbare, enklare och effektivare tillståndprocess krävs. En översyn av hela tillståndprocessen måste prioriteras av politikerna. Stöd också teknikutveckling av klimatneutral el från förnybara energikällor och kärnkraft.

Så mycket koldioxid innebär din elanvändning

En vanlig fråga är hur stora utsläpp av växthusgaser som elanvändning ger. Det finns inget enkelt svar då frågan kan belysas från flera perspektiv. Här visar vi tre alternativa perspektiv – ett nordiskt, ett svenskt, och ett s k miljögodkänt perspektiv. Utsläppen påverkas om vi minskar eller ökar vår elkonsumtion.

Ett nordiskt perspektiv

Sverige tillhör den gemensamma nordiska elmarknaden. Ett angreppssätt är därför att utgå från den nordiska elproduktionen, där 1 kWh (kilowattimme) i genomsnitt ger ca 100 gram utsläppt koldioxid.

Ett svenskt perspektiv

Om vi enbart utgår från den svenska elproduktionen, som i stort består av vattenkraft och kärnkraft, så motsvarar 1 kWh el ca 20 gram koldioxid under ett normalår.

Under s k torrår (med liten tillgång till vatten i de svenska magasinerna), räcker inte produktionskapaciteten för att täcka hela den svenska efterfrågan. Då krävs import från omvärlden. Vid måttlig import kan vi räkna med att 1 kWh motsvarar ca 40 gram koldioxid.

Under s k våtar (med god tillgång till vatten i de svenska magasinerna) exporterar vi el till omvärlden eftersom vi producerar mer el än vi behöver själva. Den elen är huvudsakligen koldioxidfri och medför att koldioxidutsläppen i våra grannländer kan reduceras. Alltså, inga utsläpp alls.

Miljögodkänd el

Det är även möjligt att utgå ifrån s k certifierad el. Den kund som har ett avtal om miljömärkt el med sitt elhandelsföretag, kan hävda att den egna elanvändningen inte ger upphov till några utsläpp av koldioxid alls.

Minskad/ökad svensk elkonsumtion

Denna fråga är betydligt mer komplicerad.

Långa flygresor ger förhållandevis höga utsläpp av koldioxid.

Ett år med bra tillgång till vattenkraft och om kärnkraften samtidigt går som planerat, förändras de svenska koldioxidutsläppen marginellt vid en ökning eller minskning av elkonsumtionen. Däremot kan utsläppen av koldioxid i vår omvärld minska, då vi kan exportera mer vatten- och kärnkraftsproducerad el till grannländer som Danmark, Polen och Tyskland, där en stor del av elproduktionen är baserad på kol. Reduktionen i dessa länder blir mellan 100 och 800 gram per kWh.

Under de år då Sverige nettoimporterar el från omvärlden – speciellt vid torrår (brist på vattenkraft) – innebär en minskning av elkonsumtionen i Sverige i genomsnitt ca 100 g mindre koldioxid per kWh i Norden. Skulle hela Norden behöva importera kraft blir utsläppsminskningen i gynnsammaste fall 800 gram mindre koldioxid per kWh.

KALLE LINDHOLM
kalle.lindholm@svenskenergi.se

Koldioxid från olika källor – några exempel

För att bedöma hur mycket koldioxid som släpps ut krävs att vi väljer synsätt. Vi rekommenderar ett nordiskt synsätt (100 gram per kWh) och har använt det i exemplen nedan. Exempelen gäller en typ-familj med två vuxna och två barn.

- En lägenhet som förbrukar 2000 kWh el per år ger ett årligt utsläpp på 200 kg.
- En villa med bergvärmepump som kan använda 10 000 kWh el per år ger 1000 kg i årsutsläpp.
- Familjen byter ut en 60 W lampa i ett rum till en motsvarande energisnål lampa 11 W. Lampan är tänd 1000 timmar per år. 60-wattslampan ger ett årligt utsläpp på 6 kg. Koldioxidutsläppen minskar årligen med 5 kg vid byte till den energisnåla lampan.
- Familjens bil körs 2 000 mil/år. Bensinförbrukningen är i genomsnitt 0,7 liter/mil, vilket innebär ett årligt koldioxidutsläpp på 3,4 ton.
(Källa: Konsumentverket)
- Flygresan till Thailand orsakar ett utsläpp på 9,43 ton för hela familjen.
(Källa: dn.se/kollaresan)

Svenskenergi.nu rättar om elimporten förra året

I föregående nr av tidningen påstods felaktigt att Sverige behövde "köpa in mer el utifrån än vad vi själva producerade år 2007".

Så var inte fallet. Trots en ökad egen elproduktion jämfört med året före, behövde Sverige ändå importera el.

Vi tackar alla som påpekat felet.

Storbritannien förordar en utbyggnad, men;

Blandad syn på kärnkraften i Europa

Storbritannien har nyss beslutat om att stödja en utbyggnad av kärnkraften. En europeisk studie från förra året "Europeans and Nuclear Safety" visar samtidigt på att synen på kärnkraften varierar mellan länderna. Sverige tillhör de länder som tror mest på kärnkraften.

STORBRITANNIEN presenterade nyligen ett s k White Paper där regeringen slår fast att nya kärnkraftverk ska spela en roll i det framtida brittiska energisystemet, som ett koldioxidfritt alternativ att producera el. Den brittiska regeringen ska aktivt underlätta för en sådan utveckling.

Att kärnkraften diskuterats sedan den introducerades är ingen hemlighet. Nytt är däremot att synen på kärnkraften tydligt håller på att förändras. Den huvudsakliga orsaken kan stavas klimatfrågan, som innebär ökat behov av energi utan utsläpp av koldioxid.

Positiv syn i Sverige

I EU-kommissionens studie "Europeans and Nuclear Safety" (Eurobarometer 271), visar det sig att svenskarna har den mest positiva

synen på kärnkraften i en mängd olika frågor:

- Vi ligger i topp när det gäller uppfattningen att kärnkraften hjälper till att minska den globala uppvärmningen.
- Vi är det land som mest tror att kärnkraften gör oss mindre beroende av att importera bränslen som gas och olja.
- Svenskarna är de som mest stöder uppfattningen att kärnkraft inte enkelt kan ersättas av förnybara energikällor och energisparande åtgärder.
- Vi är det land som har högst andel svarande som vill bygga ut kärnkraften ytterligare.
- Vi ligger i topp när det gäller synen att kärnkraftens fördelar överväger riskerna.

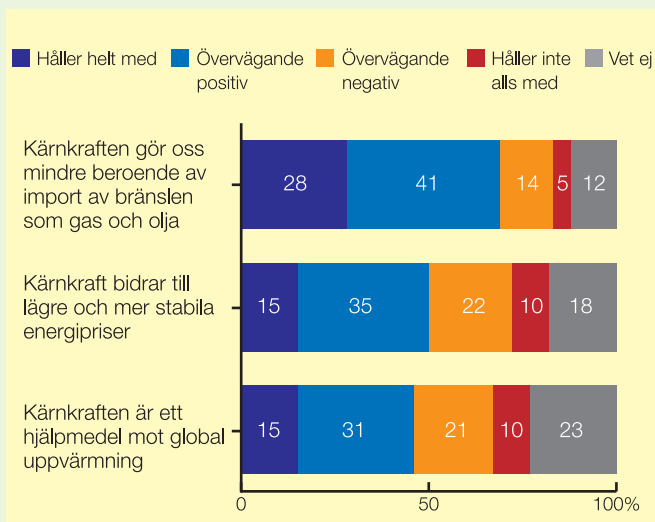
- Vi är tvåa efter Bulgarien när det gäller uppfattningen att kärnkraften ger lägre och stabilare energipriser.

Över 27 000 personer tillfrågades i undersökningen, varav drygt 1 000 svenskar. Resultatet visar enligt undersökningen på att det finns en skillnad i svaren mellan länder som har kärnkraft och de som inte har. Européerna konstateras också ha en övervägande positiv syn på kärnkraftens roll i självförsörjningen på energi, i förmågan att bidra till stabilare energipriser och som värdefullt inslag i kampen mot global uppvärmning.

KALLE LINDHOLM

kalle.lindholm@svenskenergi.se

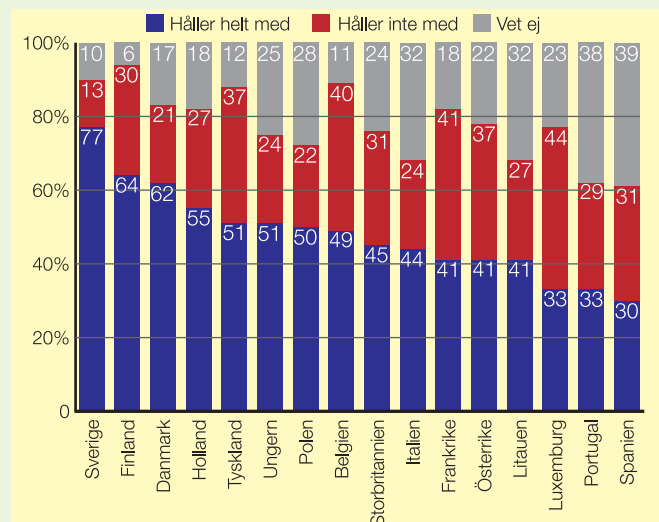
Tre frågor om kärnkraftens egenskaper

Européerna om kärnkraftens egenskaper

Så här värderade de tillfrågade européerna kärnkraften utifrån tre frågor. En övervägande positiv syn kan konstateras.

Kärnkraften är ett hjälpmedel mot global uppvärmning

Sverige i topp om kärnkraftens roll i klimatfrågan

Svenskarna är de som främst håller med om att kärnkraften har en viktig roll som hjälpmedel mot global uppvärmning. Diagrammet visar ett urval av de 27 tillfrågade länderna. Generellt är fler positiva än negativa i de flesta länderna.

Notervärt är att stora kärnkraftsländer som Frankrike och Litauen har en förhållandevis låg andel svarande som håller med. Dessutom att Spanien – med nästan lika mycket kärnkraft som Sverige – hamnar sist. Danmark, helt utan kärnkraft, hamnar som nummer tre i listan. (Artikelförfattarens kommentarer).

Gästtyckaren:

KLIMATSMARTA VÄRMELEDNINGAR

Gästtyckaren Bo Lexmark var tidigare informationschef på Kraftverksföreningen. Han var också länge redaktör för Kraftordet – föregångaren till svenskenergi.nu. Här skriver han om att bygga nya stamnät för fjärrvärme, som skulle kunna innefatta framtida kärnkraft och också öppna för konkurrens inom fjärrvärmens.

OPINIONSBILDEN visar att varannan svensk kan tänka sig att det byggs nya reaktorer i Sverige. Om kärnkraften en dag ersätts med ny kärnkraft på samma platser där den redan finns – det finns fördelar med det i form av t ex framdragna kraftledningar, tillgång till kylvatten och säkerhetsaspekter – kunde den optimeras för både el- och värmeleveranser.

Sverige hade en gång i tiden ett sk kärnkraftvärmeverk i Ågesta som levererade värme till Stockholmsförorten Farsta och el till nätet. Anläggningen var i drift i tio år och las ned år 1974, när den blev för dyr att driva.

Tiderna förändras och den stora utmaningen är att klara klimatfrågan. Idag betalar sig el och fjärrvärme förhållandevis mycket bättre. Under förutsättning att detta även gäller

i framtiden skulle det alltså finnas ekonomi i att utnyttja kärnbränslet ännu bättre.

I senaste numret av Fjärrvärmetidningen efterlyser Svensk Fjärrvärmes vd Lena Sommestad ett smartare systemtänkande och påtalar att det finns värmeflöden som inte tas tillvara och ett behov av fler aktörer i samma system. Sammanbindning mellan olika fjärrvärmesystem skulle kunna stöttas med statliga investeringsstöd, skriver Lena Sommestad.

Detta föder en tanke. Fjärrvärme är precis som el ett förträffligt sätt att transportera energi. Den är ett utmärkt sätt att ta tillvara spillvärme, idag främst från industrier.

Med långa rörsystem kan värmen från kärnkraftverken ledas till våra stora städer. Det är en gammal idé

som tidigare diskuteras bl a i Forsmark och Barsebäck, men som förkastades av ekonomiska skäl och för att kraftverken inte konstruerades för värmeleveranser. Hittills har optimering för största möjliga elproduktion gällt, samtidigt som enorma energimängder kylts bort i havet.

Genom att tillåta de värmeleverantörer som så önskar att ansluta sig till ledningen där det passar, öppnas möjligheter till ett rikt utbud på produktionssidan. Man skulle på så vis få fjärrvärmestamledningar.

Detta kan t ex uppnås:

- Den största spillvärmekälla som finns – kärnkraften – omvandlas till kraftvärmeverk och blir därmed mycket effektivare. All energi i bränslet utnyttjas (idag bara en tredjedel) och ekonomin förbättras.
- En konkurrenssituation uppstår när fler leverantörer – som kan ha olika tekniska lösningar – finns på värmeledningen.

Huruvida det här går att förena med marknadstänkande låter jag vara osagt. Här kan Lena Sommestads funderingar om statligt stöd till ledningsbyggnad passa in. Ett statligt ägt stamnät för fjärrvärme kan fungera, där staten inte behöver gå lottlös heller.

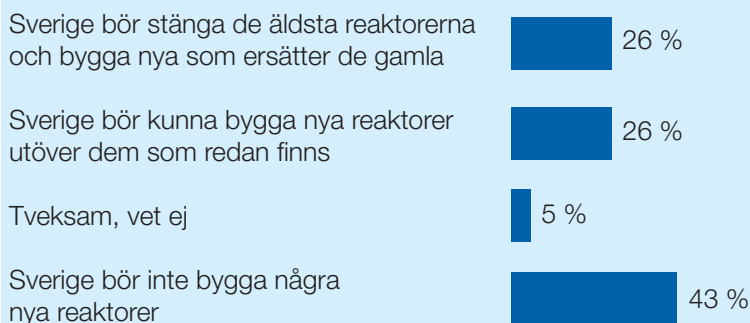
Det går naturligtvis att hitta invändningar. T ex, måste reservanläggningar finnas kvar i städerna? Innebär framtidens energisnålare byggnader att fjärrvärmeunderlaget minskar så pass att idén inte blir lönsam?

Å andra sidan kan bristen på billiga biobränslen göra kärnbränslet mer konkurrenskraftigt. Framtidens kärnkraft kan dessutom ha utvecklats mot högre grad av hållbarhet, om t ex nya typer av bränslen kan användas.

Varannan vill bygga nya kärnkraftsreaktorer

Synovate genomförde en undersökning i december 2007 om ny kärnkraft. Över 1 000 svenskar i åldern 16 år och äldre intervjuades.

Frågan som ställdes: "Det finns de som menar att vi bör bygga nya kärnkraftsreaktorer i Sverige. Andra menar att vi inte bör. Vilket av följande stämmer bäst med din uppfattning?"

BO LEXMARK